

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — *Dante*.

A ESPANYA (1)

«A terra eixos murs ronechs que son ja una vergonya,
Y ab tan d'ergull s' aixecan amenassant l' espay;
Escoles y teatres han de salvar als pobles;
Que 'l ultranontanisme no ha de tornar jamay.

Si 'l pich no té prou forsa per derroca 'ls tot d' una
Lo foch farà mes feyna. ¡A terra 'l monastir!
La Humanitat progressa, Iglesia, ¡via fora!
L' Avenc ha de il·lustrarnos; la Creu fa enrederir.»

La Secta així udolava descabalsant les turbes
Qu' a Espanya somovien al crit de *Libertat!*
Com un estol de fieres rabioses s' hi llansaren,
Y així fou consumada la gran iniquitat.

Y ab infernal eridoria, cremaven les iglesies;
Les flames y fumeres pujaven fins al cel;
Y 'ls frares, ¡pobres frares!, aquells varons santíssims
Pregaven per la chusma que 'ls dava mort crudel.

Després, los capitossos autors d' aquella infamia:
D' aquell odiós delictes, que may será oblidat,
Robaren y vengueren les deixes dels besavis,
Y 'ls bens que ab llur suhó 'ls frares havien replegat.

Robaren y vengueren la finca del *Archiaca*;
Robaren y vengueren la *Torra del Prió*;
Robaren, sí, robaren, *San Blay y San Domingo*,
Y los *Molins d' En Compte*, y la *Mercé*, y *Cardó*.

¡Si foren tans los robos, y tantes les pillades!
Encar'hi ha qui 's recorda dels frares del *Rosé*;
Y tot, tot ho vengueren, y tot s' ho engolliren,
L' antich convent del *Carme*, y l' hort del *Camaré*.

També 'ls dots de les monjes, llegilima sagrada
Que 'ls pares les donaven al renunciar al mon,
També, també 'ls robaren... ¡Nissaga malehíca!
De lladres y sacrilechs portau l' estigma al front.

Robats los bens dels frares, venuts los de la Iglesia,
Y 'ls bens comuns dels pobles donats per cap diner,
Si 'l fret corgela al pobre... que cremi 'l llit de nuvi;
Si un any no hia cullita... que acudi al usurer.

¡Espanya, pobra Espanya, nació tan gran un dia!
Com ciri sobre flames t' acabes y 't consums;
Fugint del Evangeli volgueses ser esclava
Del sigle aquell que 's deya lo sigle de les llums.

Y ho era: que ja al naixer veigé la llum d' incendis
Qu' en breu temps enrunaven los pobles y ciutats;

(1) Poesia llegida en la Academia de «La Juventud Católica».

I quant agonisava veigé la llum del ciris
Encesos prop les tombes del reys assassinats.

Soldat com lo d' Espanya, valent, sofrít, heroych,
Soldat com lo d' Espanya no hi es en tot lo mon;
I a Cuba y Filipines rendí la espasa y 'l mauser...
¡Malhaja qui fou causa d' eix vergonyós afront,

Ja no veus, ja ho veus, Espanya; nació tan poderosa
Avans quant te nodria la fe de Jesuchrist;
Ja ho veus com t'han posada, tan gran, tan gran com erets.
Robada, y fins venuda com ara ¿quánt t' hi has vist?

Libertinatje cinich per tot arreu campeja:
Per deturar sa onada en va 's fan mes presons;
La trahició premiada, l' autoritat per terra,
Y 'ls més sagrats principis cayent a tomballons.

Y llibres y diaris, y en clubs, mitins y escoles
A Christo discuteixen tot invocant la lley;
I naltros, los catolichs, havem de cloure 'ls llavis,
¡Qu' avuy ja no pot dirse ni visca 'l Papa Rey...!

Y van robantnos illes, y 's venen territoris,
Y son més los escandols, y creix la impunitat;
¿Qué'ns resta ja que perdre? ¡Fins l'honra'ns l'han robada!
¿Y aixís progressa un poblé? ¿Aixó es la llibertat?

Odiosos partidaris de secta condempnada
Qu' ab llibertats mentida al poble capgirau,
Encar' hi han fills d' Espanya, que cara á cara us diuhen:
Si eix preu costa 'l ser lliure, m' estimo més sé esclau.

Esclau del evangeli, qu' es llibertat hermosa
Qu' a tots va darnos Christo morint clavat en Creu,
Y quant arrivi l' hora que Deu te assenyalada,
Llavors sobres vosaltres caurá la ma de Deu.

Y ab crits esgarrifosos, y ab planys d' angunia extrema
Temént justa venjansa, demanareu perdó;
Y en va alsareu los brassos, que us ha de sé aplicada
Pagant vida per vida, la pena del Talió.

L' executor llegitim de la justicia eterna
Será eixe mateix poblé qu' heu fet tan desgraciat;
Y al caurer sobre valtres la indignació divina
Veureu de vostres culpes la inmensa gravetat.

Joan Bte. Ferreres.

Tortosa, Septembre 1901.

IMPRESIONS

¡No hi fa pas res que us riguen de mi perque 'l meu cor se deixa gronxar massa sovint pel sentimentalisme! No hi fa pas res, y més encara us diré que 'm plauhen las situacions tendras, las sensacions dolsas que estovan los ulls y arrencan llágrimas.

Feya molt temps que no havia estat en aquell poblet remenut y bonich com una joguina, ahont passavam avans los estius.

Si be á voltas soch ben flach de memoria, en cambi no havia oblidat cap dels detalls d'aquell niuhet encantador ple de recorts de quan era noy.

Coneixia á tothom y de tothom me recordava encare.

Vaig arribarhi y aquell temor infundat que no m' havia deixat en tot lo camí va esborrarse de sopte á la primera alenada d' aquell ambient perfumat, barreja de delicadas aromas de las flors boscanas y flayres de terra remoguda. Un conjunt d'olors que en lloch he pogut sentir com no sia en aquell poblet estimat.

Havia pensat moltes vegadas en la petita Roseta: una noyeta bonicoya y hermosa com un angelet; en lo menut Dominguet, que era 'l seu germá.

Tots s' havian fet grandassots y ben fornits de muscles; cara-torrats y aixerrits y bona gent com sempre.

Los petitets d'allavoras son ja grans, pero 'ls que vingueren després, los que forman la maynada d'are, entremullats com tots ho son y bonichs y manyachs com á cadellts, aquells á qui jo no coneixia encare, se m' acudí que eran los mateixos petitets d' allavoras.

No eran gens esquerps.

La mare 'ls hi digué signantme á mi que jo 'ls havia vist neixer, que jo 'ls feya petons y 'ls amanyagava quan encare no caminavan, y tots arrengrerats, mirantme somrihents, ab las mans al darrera y mostrant sas panxetas que tivavan lo devantal brut y esqueixat de terrejar, esperavan cofoy que jo 'ls digués alguna cosa.

Vaig sentir que una bona dona cridava á sa filleta perque també hi fos á la colla.

—Es molt lletja—va dirme. Y cridant, va girarse tot dihent:

—Ahont redimontri es aquella mos-sota?—

No tardá en compareixer.

Semblantme á mi ben bonica y no tant lletja com sa mare deya, vaig preguntar ignocentment:

—Aquesta es aquella tant lletja?—

Y ella avansant resoluta va dir:

—Sí, senyor, soch jo.

—Y tú com te dius?

—María.

—Jo no me 'n dich, va fer una altra avansant cap á mi ab ganas de que també li preguntés.

—Y donchs, com te dius tú?

—Jo Lluisa, y aquella Margarida... Ah! y aquell Cisquet.

—Be, be. Y es veritat que ets molt dolenta?

—Aquell es dolent!

—Y tú?

—Aquell me pega.

—Per qué li pegas, pobrets?

—Perque m' ha dit aixó...

—Vina tú, maca.—

No va venir pas. Totdecop veig que arrenca á corre cap á sa mare cridant:

—M' ha dit maca! M' ha dit maca aquell senyó!

—Y escolta, tu, Cisquet, ¿qui soch jo?

—Un senyor...

—Y m' estimas?...—

Va agafarse al coll y 'm va fer un petó llarch...

Los altres, engelosits, varen corre cap á mi y se m' abocaren á sobre besantme y rihent contents y gojosos.

No sè si 's pot esplicar lo goig que també sentia jo ab las manyaguerias d' aquells angelets de Deu.

A tots los vaig petonejar. A tots los estimava y hauria volgut que haguesin sigut fills meus pera tenirlos sempre á la vora.

Vaig jugar ab ells tota la tarde, com si també fos petit.

Pobrets! Quan me 'n anava vaig sentir com plorava algun d' ells perque la seva mare no 'l deixava venir ab mi...

Ja us he dit al comensar que no hi feya res que us riguessiu de mi. Jo també vaig plorar al deixar aquell vol d' angelets ignocents.

Joseph M. Folch y Torres.

La situació al Transvaal

Ab gran ansietat esperava Inglaterra 'l resultat del «ultimatum» dirigit pel general Kitchener als boers, pero la resposta no ha pogut ser més desconsoladora. El mateix generalissim ha hagut de confessar las duas derrotas que va avensar el telégrafo.

No 's rendeixen, donchs els boers, y lluny de ferho, el general Lilheuberg ha fet circular una proclama per la que intima á tots els burghers que s' hagin rendit á que, baix pena de mort tornin á juntarse als comandos.

Además, sembla confirmarse que en Botha, seguint el primitiu plan del difunt Joubert, ha comensat l'irvasió del Natal, d' ahont els inglesos havian tret considerables forsas pera abocarlas al Cap en persecució den Krútzinger.

Aquestas noticias, diu el *Daily Graphic*, son verdaderament inquietants y desmoralisadoras, sobre tot, la de lo que passa á la frontera del Natal, perque semblan demostrar que las més insignificants combinacions estrategicas dels boers logran continuament enganyar als quefes inglesos.

Per altra part—afegeix el *Morning Post*—las pérduas experimentadas per las tropas inglesas, no son gayre compatibles ab la opinió que de la guerra emiteix el general en quefe en sa proclama. Doscents homes fora del combat en un sol fet, no denota pas un enemich massa despreciable. Fá molt temps que no s' havia vist una cosa semblant als butlletins de lord Kitchener ab respecte á las baixas fetas als boers, y 'l país ab rahó, pot preguntar el perque succeeixen aquestas cosas.

El *Daily News* opina que aixó es la contesta que fan els boers á la proclama den Chamberlain, y aquestas derrotas infligidas á forts contingents inglesos en acció de guerra regular, son els comentaris que aquells fan als calificatius de bandolers y lladres que 'n Chamberlain els regala.

L' *Standard* confessa que s' ha equivocat al creure que havia ja cessat l' era de las rendicions de destacaments, y 'l *Daily Telegraph* declara que lo que tenen de perillós aquestas noticias últimament rebudas, es qu' encoratjan als boers y á las sevas familias perque seguixin burlantse d' Inglaterra.

El *Times*, per sa part, diu:

«No volém exagerar la significació de las noticias del Natal, pero creyém que 'l Govern s' hi deu fixar en el fet de que la guerra, que fa un any creya acabada, no ho es pas en realitat, y si vol posarshi fi, deurá emplear las midas més rigurosas.»

Se sab que 'l servey regular dels trens del Transvaal está interromput, á conseqüencia dels multiplicats atachs de las partidas boers. Tots els voluntaris inglesos del Natal que estavan en ús de llicencia, han sigut cridats altra vegada á las armas.

El *Daily Mail* publica una comunicació d' un «constable» de la policia inglesa, que dona compte de com va ser rebuda pels boers la notificació de la proclama de lord Kitchener.

«Aquet mati, dia 16, un capitá, acompanyat d' un trompet, ha anat cap al campament boer pera remetre copia de la proclama del generalissim. Donchs bé, aquets malfactors han contestat que no 's rendiria pas y que continuarian combatent fins al darrer extrém.

Y encara han tingut el cinisme de preguntar al capitá el preu dels ous al mercat de Johannesburg, perque, en tenian tan gran cantitat, que no sabian qué ferne y 's veyan obligats á vendrels.»

Lo que, si es cert, demostraria que no van pas escasos de queviures, ja que 'ls volen vendre al preu del mercat de Johannesburg, qu' es el mercat més car.

En cambi, l' agència telegráfica Lafon publica una nota, que sería sintoma de descoratjament per part dels boers.

«De procedencia autorisada, tenim la noticia de que molts boers están decidits á traspassar la frontera del Damaralaud, ahont acceptarian els territoris que 'l cónsul general alemany els hi ha ofert á un franchi hectárea. En aquet cas, els emigrants estarán obligats á instruir als seus fills en llengua alemanya y á subjertarlos á dos anys de servey militar.»

«Un cert número de boers, habitants de Joahinesburg, han demanat al Govern dels Estats Units, en quinas condicions els hi cediria terrenos als territoris incults de aquella república, á fi de poguerhi establir definitivament.»

Sigui com sigui, lo cert es que Inglaterra, ó, millor dit, el Govern inglés, no sembla pas disposat, á abandonar la partida, sino que al revés, á jutjar per las darrereras declaracions ministerials, está decidit á seguir la guerra, costi lo que costi, fins á lograr la rendició incondicional y absoluta dels burghers.

Un fet curiós hi há que observar, y es, que d' ensá de la proclama de lord Kitchener, molts diaris inglesos, al donar compte de las noticias del Africa, han cambiat el titol de «Guerra boer» pel de «La rebelió al Cap», ó «Partidas armadas» ó altre pel istil. Fins n' hi ha hagut un qu' ha posat Maniobras al Transvaal.»

LO POU DE SANT GEM

Si es ben fresca y regalada
L' aygua del pou de Sant Gem,
massa bé ho diu la gentada
que en sent vespre 'ns hi juntem.

Sabéu que 'l pou es á sota
de las branças d' un parral;
la galleda que degota,
tant aviat es baix com dalt.

Un fanal de quatre caras
de la parra penja encés,
massa bé 's queixan las mares
que no dona llum per res.

No mes, ab prou feyna, mostra
los rahims prop d' ell penjats,
de la gent del entorn nostre
los perfils mitj esborrats:

ve una mare ab duas fillas
que 'm tenen robat lo cor,
dos totas dius son pubillas

de dos pares que ja han mort;
un petrimestre á la moda,
qu' es molt tonto y no s' ho creu;

un de gras com una roda,
qu' es lo xantre de la Seu;

vells y joves; fadrinalla,
que conech de veure allí,
y, entre peus, molta quítxalla

que á n' als vells fa perteni.

Un cop séuhen, la minyona,
que té un bon garrot de bras,
aygua puja y los gots dona
que s' entelan com lo glas.

—¡Au! va dient, com gel es freda
y més clara qu' un mirall.—
Y va sempre la galleda
pou amunt y pou avall.

II

Que no es fresca y regalada
L' aygua del pou de Sant Gem,
massa bé ho diu la gentada
que en sent vespre 'ns hi trovem.

Ahir mateix vam anarhi
los que sempre 'ns hi hem juntat,
no sé pas que vam trovarhi...

no vam béurer la meytat.

Un va dir.—L' Arxiduesa
restar aquí ja no pot.—
Al sentirho, ab greu sorpresa
de la mà 'm va caure 'l got.

Va di' un altre.—Se 'n va á Viena
y dia promés després tornar.—
Los que ho vam sentir, de pena
ja ni l' aygua vam tastar.

¡Se 'n va ella, y tenim guerra
declarada ab lo francés!

¡Ay, trista de nostra terra,
si Déu no 'ns ajuda en res!

Y, com si aquestas paraulas
haguessen glassat los cors,
ja ningú va aná á las taulas
á comprar confits y flors.

No 's sentia cap riallada
d' aquellas del dia avans;

tothom, ficsa la mirada,
s' estava plegat de mans.

— ¡Vaja! la minyona deya,
portant l' aygua com un gel,
vaja, que, si això s' esqueya,
fora l' que volgués lo cel. —

Debades ja l' aygua freda
presentava com cristall,
y en va anava la galleda
pou amant y pou avall.

III

Qu' es ben fresca y regalada
l' aygua del pou de Sant Gem,
massa bè ho diu la gentada
que en sent vespre 'ns hi trovem.

Des que l' de Berwich setia
la ciutat per tots cantons,
mor lo cor, sens alegria,
hi aném sols onze minyons.

Tots de la Vintiquatre
som soldats, si bé novells;
quan hi aném, encara, ab pena,
veig eixir fum dels fusells.

La minyona enjove lada,
d' eixerit nostre agrados,
nos serveix ara end lada
perque ja li han mort l' espós.

La mare y las duas fillas
ja fa temps que no s' hi han vist;
potser ja han mort las pubillas,
¡l' ana' al pou es lo mes trist!

Y, ab tot jo hi vaig cada dia,
aixís que m' en vaig del mar,
fora de la bateria

crech qu' allí estich mes segur.

Potsé' es que al pou idolatria,
per que l' temo perdre aviat;
me sembla un recó de patria
y m' hi trovo arreserat.

D' onze qu' eram, ja som quatre
los soldats que 'ns hi trovem;
com que sempre 'ns hem de batre,
está clar: mimben ¡mimben!

A n' allí una nit van dirnos
que l' assalt dava l' francés.
— ¡A morir ans que rendirnos! —
Ja no 'ns vam parar en res.

Va tancá, l' pou l' endolada,
al senti, l' terrabastall;
la galleda, ja lligada,
no va anar mes pou avall.

IV

Ja fa un mes que Barcelona
dú l' dogal de Felip quint;
ahir vaig aná, una estona
allí hont ani tant sovint.

¡Qui t' ha vist y ahí, t' va veurer,
pobre pou, pou de Sant Gem!
jo no puch arribá, a creurer
un oblit a tal estrem.

Vaig trobar la porta oberta;
ningú m' va dir ré al entrar;
la casa estava deserta,
prop del pou me vaig sentar.

Pietat t' alment demanavan
de la parra los sermens;

lo fanal arreu voltavan,
sense vidres tots los vents.

Deslligada la galleda,
vaig baixarla pou avall;
l' aygua prou va pujar freda,
mes no clara com crestall.

En aquell moment entraren
dos soldats del rey francés,
tot de la taula ho robaren,
y sort que no 'm fessen res,

Soldats eran dels de Fransa,
y ja 'ls amos eran ells.
¡No hi havia ja esperansa!
¡No teniam ja fusells!

Vaig volé' un got d' aygua beurer
y terrosa m' va sortir,
la endolada, qu' ho va veurer,
— es en va, noy, me va dir.

Fins que del tirá llinrada
nostra patria tots vejem,
no veurem may regalada
l' aygua del pou de Sant Gem. —

Frederich Soler.

NOTICIES

Ahir varem tindrer lo gust de salu-
dar a n' aquesta ciutat a nostres esti-
mats amichs los il·lustres Advocats
D. Ricard Ventosa y D. Lluís Durán y
Ventosa, fill aquest últim del ex Minis-
tre senyor Durán y Bas.

Despres d' haver visitat los millors
edificis de Tortosa, sortiren en l' ex-
prés cap a Barcelona.

Bon viatge.

A la casa de Sant Joseph, de Roque-
tes, comensará lo dia 4 del mes que ve
una tanda d' exercicis espirituals pera
senyors sacerdots, que durarán fins al
dia 10 del mateix mes.

Del Mas de Barberans dihen que la
darrera pedregada ha fet molt de mal
á les plantades de blat de moro y de
fesols, y especialment en los olivers,
cayent en tanta cantitat les olives que
mols molins s' han posat a funcionar
esperant que per lo molt adelantada
que está dita cullira, ja no tindrán que
parar.

En les escavacions que 's fan en lo
pati de la Mercé al objecte de desmon-
tar lo terreno ahont s' hi ha de cons-
truhir la cripta del nou temple que s'
está edificant, s' han trobat varies án-
fores de gran tamanyo, algunes monie-
des de coure, trossos de cerámica y
una renglera de sepultures montades
de rajoles sobre marbre d' jasb, perfec-
tament tallat y pulit.

S' ha publicat lo número 4 correspo-
nent als mesos de Juliol y Agost del
Boletín Arqueológico que dirigeix nos-
tre distingit amich l' historiador don
Emili Morera y que es portant-veu de
la Societat arqueológica tarraconense y
la Comissió de Monuments artistichs y
arqueologichs de la provincia de Tarrá-
gona.

S' ha firmat lo contracte entre lo
arrendatari del Teatro Principal y l'
primer actor y director D. Rafel Macip,

pera actuar una Companyia dramática
durant la próxima temporada d' hivern.

¿No podria l' senyor Macip fer los
possibles pera posar en escena algunes
obres del escullit repertori dels autors
de nostra terra?

Continuen les festes de carré. Ahir,
entre altres, aparegueren guarnits ló
del Seminari y l' del Garrofé. A n'
aquest últim la gresca es de les més
originals, havent publicat imprés lo
programa de les festes, que resulta molt
original y demostra l' ingeni dels vehins
de dit carrer.

Ab satisfacció donám la notícia a
nostres llegidors de que 's troba molt
millor de la enfermetat que reté en lo
llit, a Barcelona, al nostre estimat
amich y carinyós company l' il·lustrat
jove d' aquesta ciutat D. Manel Gimisó,
alumne intern del Hospital de la Capi-
tal y metje auxiliar del Assilo del Sagrat
Chor de Jesús, de la esmentada ciutat.

Ens en alegrém de debó y doném
gracies a Deu per haver disposat tal
milloria.

Lo torejador Roviroza se va despedi-
del publich en la plassa de Toros de
Tortosa lo diumenge últim.

Despres al arribar a casa se va tallar
la trena. Elástima del temps preciós qu'
ha empleat en deixarla creixer.

Lo Sr. Roviroza ha donat al Hospital
los 35 duros que li van quedar de la
darrera brega.

Ja ho veu; sortir del toreo y fer bé
tot es una cosa.

Fa alguns dies que l' vapor «Ciudad
de Tortosa» pot atracar al moll del
Mercat, gracies a la creixcuda qu' ha
sofert lo riu aquesi últims dies.

Diuen de Alcanar que les últimes
pedregades produhiren en les oliveres
d' aquella comarca un verdader des-
astre.

Varen caure dos terceres parts d' oli-
ves, lo que representa una grossa pér-
dua atenent a que l' fruyt se troba allí
molt retrassat.

Nostre paysá lo llorejat escultor se-
nyor Querol, encarregat de modelar la
estátua qu' ha de ferse a Barcelona a
Federich Soler, ha escrit una carta di-
rigida a la Junta executiva d' aquell
monument participantoshi que l' mode-
lo de dita estatua está prop a acabarse.

Se nota a n' aquesta ciutat gran mo-
himent en varis molins oliers, arreglant
les prenses, y en alguns augmentant
aquestes y fent les reparacions oportu-
nes, en previsió del molt treball que
s' espera al present any, donada la gran
cullita d' oli que 's prepara a n' aques-
ta comarca, si no ocurreixen contrarie-
tats inesperades.

Han donat excelents resultats los en-
satjos que s' han verificat ab remolatxa
assucarera cultivada a Tortosa. Sembla
en breu se farán los estudis necessaris
pera montar a n' aquest terme una gran
fábrica assucarera.

SECCIO RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 29, La Dedicació de
Sant Miquel Arcángel, — Dilluns, 31,

Sant Ceroni. — Dimars, 1er d' Octubre,
Sant Angel Custodi. — Dimercres, 2, Los
Sants Angels de la Guarda. — Dijous,
3, Sant Candi. — Divendres, 4, Sant
Francesch d' Assis. — Dissapte, 5, Sant
Froiliá.

RETALLS

Los cómichs son los sers que tenen
menys instint de conservació; se criti-
can uns a altres de manera llastimosa.

Avuy no hi ha actor que aguanti la
empenta d' una crítica severa.

Hi tindria d' haver una costum, a
falta de lley penal, que considerés de-
linquents als directores y a les empreses
teatral, quan presentessin al públich
una obra dolenta.

Una obra dolenta en lo teatre, acusa
la mala fe d' empresa y director. Es
dolorós que aquesta mala fe no porti
assenyalat en lo Codex penal, lo deste-
rro dels culpables.

Bernad y Durand.

VARIETATS

UN TROVADOR

Al peu mateix de la reixa
de aquella que ell ayma tant,
entona las melodías
que al sentir las, fan plorar.
¡Ay! que al escoltar las trovas
se sent no se que posar,
dintre l' ánima joyosa
del ser que escoltan está.
No en va s' esforsa l' qui canta,
y fa al laut notas dar,

que ja 's desmaya la nina
de formas angelicals.
Mes ¡ay! la fortuna adversa
vol que 's despertí l' vehinat.
y un que no está per místicas
li tiri un gibrell pel cap!

Valenti Xirinachs.

PASSA - TEMPS

JEROGLIFICH

Baltich 1234 A

XARADA RÁPIDA

La tercera es nota musical; tres-prima
animal; dos-prima en los manicomis.
Tot, auccell.

CONVERSA

— Agustí. La meva nena no se sent
bona.

— Donali la medicina que va pendre
el meu noy quant va está malalt.

— Que va pendre?
— La medicina que tu has nombrat.

FRASE-FUGA DE VOCALS

L. m. l. d. l. s. r. t. s. l. f. n. l. s. ns y . l.
p. g. n. l. s. l. tr. s.

Les solucions al número próxim.

SOLUCIONS AL NUMERO ANTERIOR

Al jeroglifich comprimit: *Mestres*.

A la xarada rápida: *Macarró*.

A la tarjeta: *Albert Rusinyol*.

Manel Toga Munt.

Tortosa, Septembre de 1901.

MORESO

GRAN

Botiga de calsat de totes classes

SABATES Y BOTINES D' ISTIU

Confecció esmerada pera 'ls que tenen los peus delicats.

Casa fundada l' any 1866.—Preus fixos.
Ventes al contat.

PLASSA DE LA SEU Y ARCH DEL ROMEU.—TORTOSA

ARTHUR MESTRE

Gran surtit de Petaques, Paraygues, Pipes, Parassols, Bastons, Colls, Punys, Mitjes, Mitjons, Joguets, Puntilles, Brodats, Perfumeria, Acordeons, Objectes pera regals y tota classe d' articles pera barbers.

GRAN SURTIT DE QUARTINES JAPONESES EN CARTÓ DE TOTES MIDES Y VENTALLS DE TOTES CLASSES. CORBATES, QUINCALLA, GUANTS, ETC.

Carrés d' En Carbó, 11 y 13 y Pescadors, 1 TORTOSA

LLIBRERÍA,
COMISSIONS Y REPRESENTACIONS

← DE →

D. Obdulio Rodriguez

Carré de Moncada, 1

TORTOSA

CALSAT DE VELA BLANCA Y COLO AB SOLA DE CÁNEM

PROPI PERA EXCURSIONISTES Y BALNEARIS

PREUS: Borseguí vela blanca sola cánem per home: Pessetes 10'75

“ “ color “ “ “ “ “ 10'50

Botina “ “ “ “ “ “ “ 11'00

CASA MORESO Plassa de la Seu, y SUCURSAL situada al Pont de Pedra. -- Tortosa

LA CHERTOLINA

XOCOLATE
Y
LLEGITIM
TURRO
DE
CHERTA

Joseph Ricapt
CHERTA (Tarragona)

GRAN FÁBRICA
DE BEGUES GASEOSOS DE
ENRICH ZARAGOZA
Carré de S. Blay 11. Tortosa

PRODUCTES ELABORATS AB LO BICARBONAT DE SOSA PUR
Géneros existents

Llimonades gaseoses, fetes ab lo bicarbonat de sosa pur, classe 1.^a
Id. id. fetes ab tots los altres sistemes, classe 2.^a
Zarparrilla de essencia pura, classe 1.^a
Id. id. id. 2.^a
Brea Munera ab essencia, classe 1.^a
Cervesa alemana tónica y de gran pureza.
Cerveses estrangeres de totes classes.
Se fabrica l' Amer-Picón; Absenta, Vitter, Vermouts etc. etc. y tota classe de begudes refrescants.

IMPRESMPTA DE E. Cantero y Hernandez

IMPRESIONS PERA L' COMERS: Factures; Cartes; Memorandums; Accions; Sobres; Prospectes; Lletres; Chéchs; Pagaré; Esqueles; Circulars; Notes de preus; Estats; Rebuts; Catálechs; Talonaris; Volants; Modelació pera oficines; etc., etc.
Impresions ab tinta de copia.

CROMOTIPOGRAFIES

Títuls honorífchs
Etiquetes de totes classes;
Invitacions;
Targetes;
Participacions de casament;
De naixement;
De primera Missa
De Professió Religiosa;
Recordatoris y tota classe de treballs fantasia.

Especialitat ab impresions artístiques sobre satí, papé japonés y pergami.

Vinyetes modernistes y characters gòtich del sigle xv

Varietat en elixés pera goigs y escapolaris.

Targetes visita desde una pesseta lo cent.

IMPRESIO DE OBRES DE TEXT: Periodichs; Revistes; Memories; Reglaments; Follets; Obres científiques y Literaries, etc., etc.

Esqueles defunció. — Impresos ab tinta blanca sobre papé negre ó cartolina.
Treballs artístichs á varies tintes. — Cromos pera felicitacions y Carnets pera festes y menús. — Impresió de targetes postals.

TIMBRES DE GOMA.—PLANXES DE FERRO ESMALTAT

Timbres de caoutchouc. — Tintes pera sellá. — Tampons, Caixes, Montures, etc. etc.

Carré de San Blay, 34. -- Tortosa

Hipofosfits CLIMENT

marca

Cura l' Anemia; Tisis, Debilitat; Desminjament y l' scrofulisme.

Demaneu l' aixarop marca SALUT, únich aprobat per la Real Academia de Medecina.

Farmacia Vergés, Carré de la Rosa TORTOSA

FÁBRICA DE
OBRA REFRACTARIA DE
Joseph Cervera

Caputxins—Tortosa

Aquesta fabrica esta montada com totes les millors de Catalunya y Valencia, havent adquirit lo seu duenyó

UNA GRAN PREMPSA

pera la fabricació de tota classe d' objectes de terra refractaria.